

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานเขียนที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิด ทฤษฎี ในการศึกษา

แนวทางในการพิจารณาการปล่อยสินเชื่อ วิธีที่ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ใช้ในการวิเคราะห์นั้น นอกจากพิจารณาจากฐานะการเงินของลูกค้า ได้แก่สภาพคล่องของลูกค้า ความสามารถในการหารายได้ และความมั่นคงทางการเงินแล้ว ธนาคารได้ใช้ปัจจัยด้านอื่น ๆ เป็นข้อมูลประกอบในการตัดสินใจให้สินเชื่อแก่ผู้ด้วย เช่น ประเมินคุณลักษณะของผู้กู้ ประวัติของผู้กู้ ในอดีต ส่วนของเจ้าของ หลักประกัน สภาพแวดล้อมตลอดจนความเสี่ยงภัยต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต ดังนั้นในการพิจารณาอนุมัติสินเชื่อและกำหนดวงเงินสินเชื่อให้ผู้ ธนาคารใช้หลักเกณฑ์ในการวิเคราะห์ 2 ลักษณะ ดังนี้

ก. การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ (Qualitative Analysis)

ใช้หลักเกณฑ์ในการพิจารณาทั่วไป ดังนี้

นโยบาย 7 C (7 C's Policy) การวิเคราะห์ปัจจัยต่างๆในการให้สินเชื่อ โดยดูจากปัจจัยต่างๆ ดังนี้

Character คุณสมบัตินของผู้ขอสินเชื่อเป็นการวิเคราะห์ถึงอุปนิสัยและ พฤติกรรมของผู้ขอสินเชื่อว่ามีความรับผิดชอบในการชำระหนี้มากน้อยเพียงใดโดยแบ่ง พิจารณา ได้ 2 ประการ ดังนี้

- คุณสมบัติและประวัติส่วนตัว เช่น อุปนิสัยทั่วไปของผู้กู้ ข้อมูลด้าน ครอบครัว อายุ ด้านสังคม ชื่อเสียงส่วนตัว ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบต่อหนี้สิน และการต่อเวลา สม่าเสมอในการชำระหนี้

- คุณสมบัติเฉพาะด้าน เช่น หน้าที่การงาน ความสามารถ ความชำนาญพิเศษ ประสบการณ์ในอาชีพ

Capital ทุนของธุรกิจ เป็นการพิจารณาถึงฐานะการเงินของผู้กู้ ได้แก่ สินทรัพย์ หนี้สิน และทุนของธุรกิจ พิจารณาถึงอัตราส่วน กำไร/ทุน อัตราส่วน หนี้สิน/ทุนนั้นว่าเป็นอย่างไร

Capacity ความสามารถในการชำระหนี้ เป็นการพิจารณาถึงความ สามารถในการหารายได้เพื่อมาชำระหนี้คืนทั้งเงินต้นและดอกเบี้ย เช่น กรณีบุคคล ดูจากเงินเดือน ค่าจ้าง รายได้อื่นๆ กรณีธุรกิจ ดูจากงบประมาณการเงิน แผนการบริหารงาน แผนการชำระหนี้คืน เป็นต้น

Collateral หลักประกันในการพิจารณาตัดสินใจในการให้สินเชื่อ หลักประกันเป็นส่วนหนึ่งที่น่ามาพิจารณาเพื่อช่วยลดความเสี่ยงในการให้สินเชื่อ กรณีที่ผลการดำเนินงาน ฐานะทางการเงินในอนาคตไม่เป็นไปตามแผนงานที่คาดคะเน หลักประกันที่นิยมใช้ค้ำประกันการให้สินเชื่อเช่น ที่ดิน โรงเรือน พันธบัตร เงินฝากธนาคาร หุ้นของบริษัท หรือ บุคคลที่มีชื่อเสียงเป็นที่น่าเชื่อถือ มาค้ำประกันหนี้ที่ขอกู้

Condition สภาพการณ์ทั่วไป พิจารณาถึงสถานะแวดล้อม ทางด้าน เศรษฐกิจซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญ กล่าวคือถ้าเศรษฐกิจดีมีผลทำให้ผลประกอบการดีไปด้วย แต่ถ้าเศรษฐกิจซบเซาหรือตกต่ำ ทำให้เกิดการชะลอตัวการลงทุน นอกจากนั้นยังมีปัจจัยทางด้านการเมือง กฎหมาย ปัญหาแรงงาน วัตถุดิบ การเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ย ภาวะเงินเฟ้อ ซึ่งเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการชำระหนี้คืน

Country เป็นการประเมินถึงตัวประเทศผู้ขอกู้ ใช้พิจารณาในกรณีเป็นการกู้เงินจากต่างประเทศ โดยเฉพาะปัจจุบันการค้าระหว่างประเทศมีมากขึ้นการประเมินคุณค่าทางเครดิตจะต้องวิเคราะห์ภาวะการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมการค้าที่มีอยู่ในต่างประเทศ เนื่องจากแนวความคิดในเรื่องความรับผิดชอบเกี่ยวกับหนี้สินของแต่ละสังคมไม่เหมือนกัน ยิ่งกว่านั้น เอกสารทางการเงิน และการปฏิบัติทางการค้าก็แตกต่างกัน

Control หมายถึงการควบคุมเกี่ยวกับการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพของระบบข้อมูลที่ใช้โดยผู้ที่จะบริหารธุรกิจ ไม่ใช่ผู้กู้ทั้งหมดทุกคนจะมีระบบการเงิน และการดำเนินงานภายในที่ดี สิ่งเหล่านี้สามารถนำไปสู่ปัญหาที่ไม่คาดว่าจะเป็นความต้องการทางการเงิน ผู้ให้เครดิตและผู้ลงทุนต้องแน่ใจว่าระบบบัญชีของบริษัทมีประสิทธิภาพ ซึ่งบริษัทสามารถปฏิบัติตามระเบียบและความต้องการทางกฎหมาย คือระบบข้อมูลในการบริหาร (Management Information Systems) มีพอเพียงในการบริหาร ควบคุมอย่างมีประสิทธิภาพ

นโยบาย 5 P (5 P's Policy) เป็นแนวความคิดอีกแนวหนึ่งที่ใช้ในการวิเคราะห์การให้สินเชื่อ ประกอบด้วย

People ปัจจัยด้านตัวบุคคล แยกออกเป็นหลัก ๆ ได้ 2 ประการ

- พิจารณาว่าบุคคลที่มาขอกู้เงินนั้นมีความรับผิดชอบในธุรกิจที่ทำอยู่ โดยดูจาก

แนวโน้มของการปฏิบัติงาน การลงทุน ผลกำไร เมื่อเทียบกับคู่แข่ง

- ความสามารถในการชำระหนี้ ความตั้งใจในการชำระหนี้ของลูกหนี้

Purpose จุดประสงค์ในการให้กู้ยืม พิจารณาว่าลูกหนี้นำเงินกู้ไปใช้ อย่างไร ประสิทธิภาพ และ โดยนำการลงทุนในกิจการอย่างไร

Payment การชำระหนี้ ในการพิจารณาให้สินเชื่อปัจจัยนี้เป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งว่าผู้ขอสินเชื่อหรือผู้กู้ จะนำเงินจากที่ใดมาชำระและภายในระยะเวลาที่กำหนดได้หรือไม่ ซึ่งจะต้องนำข้อมูลมาพิจารณา แล้วในอนาคตถ้าสถานะการณ์เปลี่ยนแปลงไปจะเป็นอย่างไร

Protection การป้องกัน พิจารณาถึงความเสี่ยงในการได้รับเงินกู้ยืมคืน ซึ่ง สามารถแยกเป็นหลักการได้ 2 ประเภท คือ

- Internal พิจารณาจากผู้ขอเงิน

- External พิจารณาถึงบุคคลภายนอกที่เข้ามาค้าประกันหรือ หลักทรัพย์ของผู้กู้เองที่จะเข้ามารับผิดชอบหนี้สินด้วย สภาพคล่องของทรัพย์สินว่าสามารถจะขายได้ทันทีหรือไม่ ความเสี่ยงมากน้อยเพียงใด

Prospective กู้ทางในอนาคต เป็นการพิจารณาภาพรวมของข้อที่ 1-4 ที่กล่าวมาว่าควรจะให้กู้หรือไม่ เปรียบระหว่างอัตราส่วนของดอกเบี้ยกับการเสี่ยงภัยในธุรกิจ ความยุ่งยากในการเรียกเก็บ ความสัมพันธ์กับลูกค้ารายนั้น ๆ ในอนาคต ในแง่ต่าง ๆ

นโยบาย CAMPARI เป็นการวิเคราะห์สินเชื่อ โดยพิจารณาคัดจากตัวแปรบางตัวจากหลักการ 7 C's และ 5 P's ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยหลาย ๆ ประการ ดังนี้

Character คือความตั้งใจจริงของลูกหนี้ที่จะชำระหนี้ (Willingness to Repay) ซึ่งเป็นเรื่องที่ต้องศึกษาให้ดี และประเมินยาก ขึ้นอยู่กับการหาข้อมูลของลูกหนี้ในการพิจารณา Character ต้องดูทั้งส่วนที่สำคัญประกอบ (Elements) และหลักฐาน (Evidences)

Ability to repay หมายถึงความสามารถในการชำระหนี้ ซึ่งวัดได้จากการที่ผู้ขอเครดิตสามารถทำการชำระหนี้ทั้งต้นเงินและดอกเบี้ยได้ตามกำหนดที่ได้ตกลงไว้กับธนาคารซึ่งโดยปกติเงินที่จะนำมาชำระหนี้ควรจะเป็นเงินรับสุทธิจากการดำเนินงาน คือจะต้องมีเงินเหลือจากรายรับหลังจากหักรายจ่ายต่าง ๆ แล้ว

Margin หมายถึงผลตอบแทน คือการคิดดอกเบี้ยขอสินเชื่อแต่ละราย ซึ่งจะแตกต่างกันไปตามองค์ประกอบ เช่นระดับความเสี่ยง ต้นทุนของเงินทุน หรือความสัมพันธ์กับธนาคาร

Purpose of the Loan หมายถึงวัตถุประสงค์ของการกู้ เป็นสิ่งที่ทางธนาคารต้องการทราบเป็นอันดับแรก เพื่อที่จะเสนอสินเชื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของผู้ขอสินเชื่อ และเป็น การป้องกันการนำเงินไปใช้ไม่ตรงวัตถุประสงค์ (Miss Matching)

Amount of Loan วงเงินกู้ ผู้พิจารณาสินเชื่อต้องพิจารณาว่าผู้ขอไม่ได้อาศัยเงินเชื่อมากเกินไปเกินความสามารถที่จะใช้คืน หรือขอกู้มากเกินไปหรือน้อยเกินกว่าวัตถุประสงค์ของการกู้ ซึ่งการกำหนดวงเงินกู้ที่ไม่เหมาะสม จะสร้างความยุ่งยากให้กับธนาคาร และยังเพิ่มความเสี่ยงของการปล่อยสินเชื่อเพิ่มขึ้น

Repayment Terms เงื่อนไขการชำระหนี้สิน ซึ่งต้องคำนึงถึงความสามารถในการหารายได้ หรือความสามารถในการทำกำไรจากปัจจัยต่างๆ ของธุรกิจ เช่น ประเภทธุรกิจ, ประเภทสินทรัพย์, ภาวะการแข่งขัน, การตลาด, ฐานะการเงิน และแผนการเงิน เป็นต้น และการกำหนดเวลาชำระหนี้ ต้องเหมาะสมกับลักษณะของสินเชื่อกับ

Insurance against the possibility of non payment หลักประกันกรณีที่ชำระหนี้ไม่ได้ หลักประกันเป็นปัจจัย อย่างหนึ่ง ในเกณฑ์การพิจารณาคุณค่าทางเครดิตโดยหลักประกันนั้นเป็นเครื่องสนับสนุนหรือส่งเสริมให้สินเชื่อที่ธนาคารปล่อยแก่ลูกค้ามีความมั่นคงขึ้นเพราะเมื่อธนาคารไม่ได้รับชำระหนี้ ธนาคารสามารถบังคับแยกจากหลักประกันซึ่งเป็นการลดความเสี่ยงลงได้บ้าง

ข. การวิเคราะห์เชิงปริมาณ(Quantitative Analysis)

เป็นการวิเคราะห์โดยใช้ข้อมูลทางการเงินเป็นหลัก แนวทางในการวิเคราะห์ จะอาศัยเทคนิคและเครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์งบการเงิน โดยเลือกใช้เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์สินเชื่อเท่านั้น งบการเงินของผู้ขอสินเชื่อเป็นข้อมูลทางการเงินที่ได้จากการบันทึกทางการบัญชี ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะมีประโยชน์ก็ต่อเมื่อการจัดทำถูกต้องและสามารถเชื่อถือได้ อย่างไรก็ตามประเภทของธุรกิจหรือการดำเนินการที่ต่างกันก็มีผลต่อการจัดการทางการเงินและรูปแบบของงบการเงิน นอกจากนี้การวิเคราะห์งบการเงินนอกจากจะพิจารณารายละเอียดแต่ละรายการแล้ว ควรนำเอางบการเงินที่ได้มาเปรียบเทียบกับข้อมูลในอดีตของกิจการเองหรือกับกิจการอื่นที่อยู่ในอุตสาหกรรมประเภทเดียวกัน

ทฤษฎีทุนมนุษย์ (Human Capital Theory)

แนวคิดเรื่องทุนมนุษย์หรือคุณภาพแรงงาน โดยทั่วไปในระบบเศรษฐกิจ การเพิ่มผลผลิตสามารถทำได้โดยเพิ่มปริมาณแรงงาน หรือปริมาณทุนในฐานะที่เป็นปัจจัยการผลิต แต่ในขณะเดียวกัน เราก็อาจเพิ่มผลผลิตโดยไม่เพิ่มปริมาณของปัจจัยการผลิตแต่เพิ่มคุณภาพของปัจจัยนั้น ๆ แทนได้ ในหนังสือ The Wealth of Nations ของ Adam Smith ซึ่งเขียนขึ้นในปี ค.ศ. 1776 ก็ได้ย้ำว่า ในแต่ละสังคมจะมีสมาชิกของสังคมนั้นจำนวนหนึ่ง ซึ่งพยายามศึกษา ค้นคว้าหาความรู้ ด้วยการเข้าศึกษาเล่าเรียนหรือฝึกหัดอบรมอาชีพต่าง ๆ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ต้องใช้ทุนหลังจากฝึกหัดศึกษา ค้นคว้าแล้ว ผู้ลงทุนดังกล่าว สามารถนำเอาสิ่งเหล่านี้มาใช้ให้เป็นประโยชน์ให้แก่ตัวเองได้ โดยเฉพาะในการเพิ่มพูนรายได้ของตน การกระทำดังกล่าว นอกจากจะให้ผลประโยชน์แก่ตนเองแล้ว ก็ยังให้ประโยชน์แก่สังคมด้วยเลือกที่จะลงทุนเพื่อสร้างทุนมนุษย์ และการลงทุนนั้นส่งผลให้ผลผลิตภาพของเขา และรายได้ของเขาสูงขึ้น รวมทั้งมีสมมติฐานว่า ไม่มีข้อจำกัดในการลงทุนเพื่อสร้าง

ทุนมนุษย์ ทุกคนสามารถเลือกลงทุนทางการศึกษา หรือฝึกอบรมอาชีพทักษะจากการทำงาน โดยพิจารณาจากอัตราผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับในอนาคต และสามารถที่จะลงทุนนั้น ๆ ได้ตามความสมัครใจ

การลงทุนในทุนมนุษย์ หมายถึงกิจกรรมหรือพฤติกรรมซึ่งจะมีผลต่อระดับรายได้ ที่เป็นเงินหรือผลทางด้านจิตวิทยาในอนาคต โดยผ่านการเพิ่มพูนทางด้านทรัพยากรในตัวบุคคลซึ่งประกอบกิจกรรมหรือทำพฤติกรรมนั้น

กิจกรรมหรือพฤติกรรมซึ่งจัดได้ว่าเป็นการลงทุนในทุนมนุษย์นั้นมีอยู่มากมาย แต่ที่ได้รับความนิยมเป็นพิเศษโดยนักเศรษฐศาสตร์ มีดังนี้

1. การศึกษาในระบบทุกระดับ
2. การฝึกฝีมือในสถานที่ทำงาน
3. การปรับปรุงสุขภาพอนามัย
4. การจัดสรรเวลาเพื่อเลี้ยงดูบุตรของครอบครัว
5. การแสวงหาของแรงงาน
6. การโยกย้ายถิ่นของแรงงาน

การฝึกฝีมือจากการทำงาน (On – the – Job Training) หมายถึง การเรียนรู้และพัฒนาทักษะที่เกิดขึ้นในตลาดแรงงาน เป็นการลงทุนในทุนมนุษย์รูปแบบหนึ่งซึ่งได้รับการเน้นอย่างมากโดยนักเศรษฐศาสตร์

การฝึกอบรมฝีมือจากการทำงาน แบ่งออกได้เป็นประเภทใหญ่ๆ 2 ประเภท คือ

1. การฝึกอบรมฝีมือแบบทั่วไป (General On – the – Job Training)
2. การฝึกอบรมฝีมือแบบเฉพาะเจาะจง (Specific On – the – Job Training)

การฝึกอบรมฝีมือแบบทั่วไป หมายถึงการฝึกซึ่งฝีมือที่ได้รับสามารถนำไปใช้ในการทำงานในหน่วยธุรกิจอื่น ๆ ได้ด้วยนอกเหนือจากหน่วยธุรกิจที่ให้การฝึกอบรมฝีมือแก่ แรงงาน เป็นกระบวนการที่จะทำให้เกิดสภาพเพิ่มของแรงงานในอนาคตสูงขึ้น ไม่ว่าแรงงานนั้นจะทำงานที่เดิมหรือโยกย้ายไปทำที่อื่น

การฝึกแบบเฉพาะ หมายถึงการเพิ่มทักษะฝีมือของคนงาน ที่เป็นประโยชน์ต่อหน่วยธุรกิจนั้น แต่จะไม่เป็นประโยชน์ต่อหน่วยธุรกิจอื่น เพราะคนงานจะได้รับความรู้เฉพาะด้านนั้น แต่คนงานจะเกิดความชำนาญเพิ่มขึ้น

การฝึกอบรมแบบใดก็ตาม เมื่อคนงานได้รับการฝึกฝนฝีมือและอบรมความรู้เพิ่มเติมแล้วสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อหน่วยธุรกิจนั้น โดยส่งผลต่อการเพิ่มขึ้นของผลผลิต อย่างมีคุณภาพ นอกจากความรู้ด้านฝีมือแรงงานแล้ว ความรู้ที่ได้ในเรื่องการบริหารการจัดการ จะช่วย

สอนให้รู้จักการดำเนินธุรกิจด้วยความระมัดระวัง โดยเฉพาะเรื่องระบบการเงิน โดยมีเป้าหมายเพื่อรักษาสภาพคล่องและสามารถดำรงอยู่ได้โดยไม่มีภาระหนี้สิน

2.2 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอนก นิยมลรัตน (2532) ได้ศึกษาถึง “บทบาทของธนาคารพาณิชย์ในการกระจายสินเชื่อและพัฒนาเศรษฐกิจ กรณีศึกษาภาคเหนือ” ได้พบว่าการกระจายสินเชื่อโดยส่วนใหญ่ของจังหวัดภาคเหนือ ตอนบนมีลักษณะไม่เท่าเทียมกัน สินเชื่อกระจุกตัวอยู่กับลูกค้ารายใหญ่ในสัดส่วนที่มากกว่าลูกค้ารายย่อยได้รับ สินเชื่อเฉลี่ยต่อรายตกอยู่กับลูกค้าในจังหวัดใหญ่มากกว่าจังหวัดเล็ก และธนาคารให้ความสำคัญต่อการให้สินเชื่อแก่ลูกค้าสาขาพาณิชย์กรรมมากกว่าลูกค้าในสาขาเศรษฐกิจอื่นๆ

ไชยันต์ พงษ์พริ้ง (2537) ได้ทำการศึกษายบทบาทของอุตสาหกรรมขนาดย่อมต่อการพัฒนาเศรษฐกิจภูมิภาค ในด้านการจ้างงาน รายได้ และความเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมอื่นๆ โดยทำการศึกษาใน 2 ประเภทอุตสาหกรรม ได้แก่ อุตสาหกรรมอาหาร อุตสาหกรรมเครื่องคั้มและยาสูบ อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องแต่งกาย อุตสาหกรรมไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ ผลการศึกษาสรุปได้ 3 ประเด็น ดังนี้ (1) อุตสาหกรรมขนาดย่อมเป็นแหล่งรองรับแรงงานที่สำคัญ และจำนวนแรงงานมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในทุก ๆ ปี โดยในภูมิภาคอุตสาหกรรมอาหาร เป็นอุตสาหกรรมที่สามารถรองรับแรงงานได้มากกว่าอุตสาหกรรมอื่น ๆ (2) อุตสาหกรรมขนาดย่อม ก่อให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้นและจะแตกต่างกันไปในแต่ละภูมิภาค และอุตสาหกรรมที่มีค่าจ้างสูงที่สุด คืออุตสาหกรรมไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ (3) อุตสาหกรรมขนาดย่อมในภูมิภาค มีความเชื่อมโยงไปข้างหน้ากับภาคเกษตรกรรมมากกว่าในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล โดยเฉพาะอุตสาหกรรมอาหารมีความเชื่อมโยงกับภาคเกษตรกรรมมากที่สุด และมีความเชื่อมโยงไปข้างหน้าเพื่อบริโภคภายในท้องถิ่น โดยอุตสาหกรรมอาหารมีความเชื่อมโยงกับสาขาพาณิชย์มากที่สุด ส่วนอุตสาหกรรมสิ่งทอ และอุตสาหกรรมไม้มีความเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมด้วยกันเองมากที่สุด

นรัชย์ ตรียศสัย (2540) ได้ศึกษาปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อความสามารถในการชำระคืนเงินกู้ของผู้กู้เงินจากธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) สาขาศรีนครพิงค์ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวนรวมทั้งสิ้น 125 ราย ซึ่งสามารถแยกกลุ่มออกตามวัตถุประสงค์ได้เป็น 2 ประเภท คือ กลุ่มลูกค้าที่มีวัตถุประสงค์กู้ยืมเงินเพื่อซื้ออสังหาริมทรัพย์ และกลุ่มลูกค้าที่มีวัตถุประสงค์กู้ยืมเงินเพื่อประกอบธุรกิจ โดยใช้แบบจำลองในการศึกษา 3 แบบจำลอง คือ แบบจำลองสำหรับกลุ่มที่มีวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเพื่อธุรกิจ แบบจำลองสำหรับกลุ่มที่มีวัตถุประสงค์เพื่อซื้ออสังหาริมทรัพย์ และแบบจำลองรวมตามลำดับ

การวิเคราะห์โปรมิท เป็นวิธีการที่ใช้ในการวิเคราะห์แบบจำลองทั้งสาม ผลการศึกษาพบว่าตัวแปรอธิบายที่มีนัยสำคัญสำหรับแบบจำลองรวมนั้น มีจำนวน 7 ตัวแปร คือ ตัวแปรหุ่นที่แสดงอาชีพรับราชการ ระดับรายได้ ตัวแปรหุ่นแสดงวัตถุประสงค์เพื่อซื้อสังหาริมทรัพย์ ตัวแปรหุ่นแสดงอสังหาริมทรัพย์เดิม ตัวแปรหุ่นแสดงสินเชื่อเดิม ระยะเวลาผ่อนชำระคืนและร้อยละของภาระหนี้คงเหลือต่อวงเงินที่ได้รับอนุมัติ สำหรับแบบจำลองของกลุ่มที่มีวัตถุประสงค์เพื่อประกอบธุรกิจนั้น มีตัวแปรอธิบายที่มีนัยสำคัญจำนวน 4 ตัวแปร คือ ระดับรายได้ ตัวแปรหุ่นแสดงสินเชื่อเดิม ระยะเวลาผ่อนชำระคืน และร้อยละของภาระหนี้คงเหลือต่อวงเงินที่ได้รับอนุมัติ ส่วนแบบจำลองของกลุ่มที่มีวัตถุประสงค์เพื่อซื้อสังหาริมทรัพย์นั้น มีตัวแปรอิสระที่มีนัยสำคัญจำนวน 5 ตัวแปร คือ ตัวแปรหุ่นที่แสดงอาชีพรับราชการ ตัวแปรหุ่นแสดงสถานภาพสมรส ตัวแปรหุ่นแสดงอสังหาริมทรัพย์เดิม ตัวแปรหุ่นแสดงสินเชื่อเดิม และร้อยละของภาระหนี้คงเหลือต่อวงเงินที่ได้รับอนุมัติ ผลการศึกษาสามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อกำหนดนโยบายในการคัดเลือกผู้กู้ของธนาคารพาณิชย์ได้ คือ ผู้กู้ที่มีอาชีพรับราชการ มีระดับรายได้ต่ำ ไม่มีอสังหาริมทรัพย์เดิมอยู่ และเคยเป็น ลูกค้าเก่าของธนาคารนั้น จะเป็นลูกค้าที่มีโอกาสที่จะมีความสามารถในการชำระคืนเงินกู้ได้สูงกว่าลูกค้ากลุ่มอื่น ในขณะเดียวกันยิ่งระยะเวลาผ่อนชำระคืน และร้อยละของหนี้สินคงเหลือมีน้อย ก็จะทำให้ลูกค้ามีโอกาสที่จะมีความสามารถในการชำระคืนสูงมากขึ้นเท่านั้น ผลการศึกษายังแสดงให้เห็นอีกว่า ลูกค้าที่กู้ยืมเงิน ไปเพื่อซื้อสังหาริมทรัพย์นั้นมีโอกาสที่จะมีความสามารถในการชำระเงินกู้คืนได้ต่ำกว่าลูกค้าที่กู้ยืมเงินไปเพื่อประกอบธุรกิจ

พัฒนา กัญยานนท์ (2543) ได้ศึกษาปัจจัยที่ทำให้เกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคารพาณิชย์แห่งหนึ่งในจังหวัดเชียงราย จากการศึกษาพบว่าอายุ อาชีพ ประสบการณ์ในการทำงาน ระดับรายได้ วงเงินกู้ ภาระหนี้คงเหลือ ภาระหนี้ในสถาบันการเงินอื่น จำนวนกิจการและวัตถุประสงค์ของการกู้เงินของลูกหนี้ มีความสัมพันธ์และมีผลทำให้เกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ และได้ทดสอบโดยสมการถดถอยแบบโลจิก (Logistic regression) ผลสรุปได้ตัวแปร 8 ตัว ที่มีผลทำให้เกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ดังนี้ คือ

อาชีพ ถ้าลูกหนี้มีอาชีพหน้าที่การงานดีและมั่นคง โอกาสที่จะเป็นหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ย่อมมีน้อย

ประสบการณ์ในการทำงาน ถ้าลูกหนี้รายใด มีประสบการณ์ประกอบธุรกิจมากย่อมมีโอกาสเป็นหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้น้อย

วงเงินกู้ ถ้าลูกหนี้รายใดมีวงเงินกู้น้อย หรือลูกหนี้รายย่อยทั่วไปย่อมมีโอกาสเป็นหนี้เสียมากกว่าลูกหนี้ที่มีวงเงินกู้สูง ซึ่งเป็นกิจการขนาดใหญ่ และมีความมั่นคง

ภาระหนี้คงเหลือ ถ้าลูกหนี้รายใดมีภาระหนี้คงเหลือสูง เมื่อเทียบกับวงเงินกู้โอกาสที่จะทำให้เป็นหนี้เสีย ย่อมมีมากตามไปด้วย

รายได้ของลูกหนี้ ถ้าลูกหนี้รายใดมีรายได้ที่มั่นคง และมากพอที่จะชำระหนี้คืน ลูกหนี้รายนั้น โอกาสที่จะเป็นหนี้เสียมีน้อย

ภาระหนี้ของลูกหนี้ในสถาบันการเงินอื่น ลูกหนี้ที่มีภาระหนี้ในสถาบันการเงินหลายแห่ง เป็นการสร้างเครดิต และความคล่องตัวในการดำเนินธุรกิจของลูกหนี้ และส่วนใหญ่เป็นลูกหนี้ปกติ อธิบายได้ว่าโอกาสที่จะเป็นหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้มีน้อย

จำนวนกิจการของลูกหนี้ ถ้าลูกหนี้ดำเนินกิจการมากกว่าหนึ่งกิจการอาจก่อให้เกิดความเสี่ยงในการบริหาร และการควบคุมย่อมทำให้เป็นหนี้เสียได้มากขึ้น

วัตถุประสงค์ของการกู้เงิน ถ้าลูกหนี้ใช้เงินกู้ไปตามวัตถุประสงค์ และเพื่อทำธุรกิจที่มีความมั่นคง แม้จะถูกกระทบจากภาวะเศรษฐกิจที่ซบถด่วงก็ตาม โอกาสที่จะทำให้เป็นหนี้เสียย่อมมีน้อย

สุพัทธา บุญเรือง (2546) วัตถุประสงค์สำคัญของการศึกษา เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการชำระหนี้คืนเงินกู้ของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ใช้บริการสินเชื่อของบรรษัทเงินทุนอุตสาหกรรมขนาดย่อม สาขาเชียงใหม่ โดยการเก็บข้อมูลจากแหล่งปฐมภูมิ เป็นข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม โดยตรงจากผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ใช้บริการสินเชื่อจากบรรษัทเงินทุนอุตสาหกรรมขนาดย่อม สาขาเชียงใหม่ จำนวน 79 ตัวอย่าง

ผลการศึกษาที่ได้จากการวิเคราะห์แบบจำลองโพรบิท โดยวิธี Maximum Likelihood Estimates และวิธี Marginal Effects ซึ่งให้เห็นว่าปัจจัยเพียง 2 ปัจจัยเท่านั้นที่มีผลกระทบต่อชำระหนี้ คือ แหล่งเงินทุนฉุกเฉินของผู้ประกอบการ หมายถึง ความสามารถที่จะหาแหล่งเงินทุนในกรณีเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉิน โดยอาจหาแหล่งเงินทุนได้จาก ญาติ เพื่อน และเงินกู้นอกระบบ โดยตัวแปรอธิบายที่ระดับนัยสำคัญ $\alpha = 0.10$ พบว่าค่าสัมประสิทธิ์ที่ได้มีค่าเป็นลบ นั้นหมายความว่าผู้ประกอบการที่สามารถหาแหล่งเงินทุนฉุกเฉินได้ มีโอกาสจะไม่ค้างชำระ ซึ่งเป็นไปตามข้อสมมติฐานที่ตั้งไว้ในเบื้องต้น ที่ว่าหากผู้กู้สามารถหาแหล่งเงินทุนได้ในกรณีฉุกเฉิน จะแสดงถึงสภาพคล่องที่ผู้กู้มีอยู่ หรือมีโอกาสไม่ค้างชำระหนี้ และจากวิธี marginal effect พบว่าผู้ประกอบการ การที่จะสามารถหาแหล่งเงินทุนฉุกเฉินได้ จะมีโอกาสไม่ค้างชำระเพิ่มขึ้น 32.3 % ที่ระดับนัยสำคัญ $\alpha = 0.10$ และจากการศึกษาโดยวิธี marginal effect พบว่า หากผู้ประกอบการมีระยะเวลาชำระคืนเพิ่มขึ้น 1 เดือน จะมีโอกาสไม่ค้างชำระเพิ่มขึ้น 0.70 % ที่ระดับนัยสำคัญ $\alpha = 0.10$ ซึ่งเป็นไปตามข้อสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า หากกำหนดให้ระยะเวลาชำระคืนสั้น โอกาสที่ผู้กู้จะมี

ปัญหาด้านการผ่อนชำระก็จะมีมากกว่าช่วงระยะเวลาที่ยาวนาน เนื่องจาก หากใช้ระยะเวลาผ่อนชำระสั้น หมายถึง จำนวนเงินที่ต้องผ่อนชำระต่องวดสูง

ส่วนการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามและตัวแปรต้นต่าง ๆ โดยทำการทดสอบที่ละคู่โดยแบบจำลองโปรบิท จะพบว่า ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการชำระหนี้ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติต่าง ๆ มี 6 ปัจจัย ได้แก่ การใช้จ่ายเงิน การแสวงโชค มีผลกระทบต่อการชำระหนี้ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ $\alpha = 0.10$ หลักประกัน การจัดการ มีผลกระทบต่อการชำระหนี้ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ $\alpha = 0.05$ การหาแหล่งเงินทุนฉุกเฉิน ปริมาณสินเชื่อ มีผลกระทบต่อการชำระหนี้สิน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ $\alpha = 0.10$

2.3 กรอบแนวคิดในการศึกษา

กรอบแนวคิดในการศึกษาจากการศึกษาผลงานวิจัยอื่นที่เกี่ยวข้องและสอบถามจากพนักงานฝ่ายอำนวยการสินเชื่อของธนาคารกรุงไทยฯ จากหลายสาขา พบว่าลักษณะที่สำคัญของทางด้านผู้กู้ต่างๆที่น่าจะเป็นปัจจัยในการกำหนดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ มี 12 ลักษณะ ได้แก่ อายุ ภาวะบุคคลในครอบครัว พฤติกรรมชอบความเสี่ยง การแสวงหาความรู้ภายนอก ลักษณะของกิจการที่ใช้ความสามารถเฉพาะตัว สัดส่วนการเป็นเจ้าของกิจการ วงเงินกู้ สัดส่วนของเงินผ่อนชำระต่อรายได้ หลักประกัน แหล่งเงินทุนฉุกเฉิน และฐานะทางสังคม มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงดังรายละเอียดต่อไปนี้

รูปที่ 1 ปัจจัยในการกำหนดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของผู้ประกอบการวิสาหกิจ ขนาดกลางและขนาดย่อม

